

Suurteos tähtipojista

HILDING CELANDER *Stjärngossarna, deras visor och julspel*. 500 sivua. Nordiska Museets handlingar 38. Tukholma 1950.

Joulun aikaan liittyvä kansanperinne tuntuu melkein loputtoman rikkaalta. Runsautta lisää vielä se, että valtaviksi markkinoiksi muodostunut joulumme ruokkii vanhoja tapoja ja luo uusia. Pohjanmaan rantakaupungeissa, erityisesti Oulussa, *tiernapojat* ovat kauniine lauluineen yhä vielä elävää ja valloittavaa perinnettä, ja yhä useammin murjaanien kuningas muuallakin Suomessa seurueineen esiintyy radiossa ja eri yhteisöjen pikkujouluissa. Ruotsalaisen ja suomenruotsalaisen tähtipoikaperinteen, jota on jo sadan vuoden ajan kerätty talteen, on äskettäin göteborgilainen kansanrunouden grand old man Hilding Celander saattanut suurena julkaisuna tutkijain ja yleisön käyttöön. Hän esittää tavan mannermaiset juuret ja sen esiintymisen Ruotsissa. Vanhimmat tiedot Pohjolassa ovat 1650-luvun oikeuden pöytäkirjoista. Yllättävää on havaita, että ensimmäinen nimeltä tunnettu Pohjolan tiernapoika on Johan Ludvig Runeberg, joka 6-vuotiaana (1810) tähteä pyörittäen ja laulaen keräili lantteja Pietarsaaressa toisten poikain mukana. Adolf Iwar Arwidsson julkaisi 1842 ensimmäisen seikka-peräisen kuvauksen tähtipojista ja heidän lauluistaan.

Nyt yli 100 vuotta myöhemmin prof. Celander on saattanut kartoin ja runsain arkistolähtein vierittää nähtäväksi koko aineksen, minkä yhteydessä hän on taitavasti esittänyt tavan myöhemmän monihaaraisen kehityshistorian. On luonnollista, että suomenkielinen tiernapoikaperinne ei ole tullut esille samalla perusteellisuudella kuin ruotsinkielinen. Mutta sitä on helppo täydentää; samalla voidaan nyt Celanderin teoksen nojalla esittää sen erillinen kehityshistoria. Älköön tällöin unohtuko J. M. Saleniuksen hauska kuvaus Kuopiosta (Suomen Museo 1896, ss. 22 —24).

K. VNA